

Міністерство освіти і науки України ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Економічний факультет
Департамент фінансів Закарпатської обласної державної адміністрації
Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)
Національна академія управління (м. Київ)
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка (м.Полтава)
Вища школа бізнесу у м. Домброва Гурніча (Республіка Польща)
Економічний факультет Кошицького технічного університету (Словацька республіка)
Університет м.Мішкольц (Економічний факультет)
Політехнічний університет у м. Пожега (Республіка Хорватія)
Університет Північ у м.Вараждин (Хорватія)
Університет Яна Євангеліста Пуркіне в Усті-над-Лабем (Чеська республіка)
Західний університет «Васіле Голдіш» в м. Арад (Румунія)
Батумський державний університет ім. Шота Руставелі (Грузія)
Державний університет Молдови у м. Кишинів (Молдова)
Асоціація студентів та випускників економічного факультету УжНУ

Міжнародна науково-практична конференція
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКОНОМІКИ, ОБЛІКУ, ФІНАНСІВ
ТА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

28-29 квітня 2020 року

м. Ужгород - 2020

УДК 330:336:005.95/96(043.2)

Актуальні питання економіки, обліку, фінансів та управління персоналом: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (28-29 квітня 2020 р.). Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2020. 160 с.
ISBN 978-617-7825-13-4

СПІВГОЛОВИ:

Студеняк Ігор Петрович – проректор з наукової роботи ДВНЗ «УжНУ», д.ф.-м.н., професор.

Сержанов Віталій Вікторович – декан економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», д.е.н., проф.

Готра Вікторія Вікторівна – заст. декана економічного факультету з наукової роботи, д.е.н., проф.

ЧЛЕНИ ПРОГРАМНОГО КОМІТЕТУ:

Лазар Петро Данилович – директор департаменту фінансів Закарпатської обласної державної адміністрації.
Мікловда Василь Петрович – завідувач кафедри економіки і підприємництва економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», д.е.н., професор, член-кореспондент НАН України.

Варцаба Віра Іванівна – завідувач кафедри фінансів і банківської справи економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», д.е.н., професор.

Даньків Йосип Якимович – завідувач кафедри обліку і аудиту економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», к.е.н., професор.

Молнар Олександр Сергійович – завідувач кафедри економічної теорії економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», к.е.н., доцент.

Ганущак-Єфіменко Людмила Михайлівна – проректор з наукової та інноваційної роботи Київського національного університету технологій та дизайну, д.е.н., професор.

Сембер Степан Васильович – директор Закарпатського регіонального центру соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України.

Птащенко Ліана Олександрівна – професор кафедри фінансів і банківської справи Навчально-наукового інституту фінансів, економіки та менеджменту Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка, д.е.н., професор.

Штулер Ірина Юріївна – проректор з наукової роботи ВНЗ «Національна академія управління», д.е.н., професор.

Єрохін Сергій Аркадійович – Ректор Національної академії управління, д.е.н., професор.

Ренбілас Рафал – уповноважений ректора по роботі зі східними регіонами Вищої школи бізнесу у м. Домброва Гурніча, доктор наук.

Анте Ронцевич – декан економічного факультету університету Північ, м. Вараждин, Хорватія, доктор філософії, доцент.

Борислав Мілічевич – декан Політехнічного університету у м. Пожега, доктор наук, професор.

Андрліч Беріслав – заступник декана Політехнічного університету у м. Пожега, доктор філософії, професор.

Радішіч Бойан – науковий співробітник Політехнічного університету у м. Пожега, доктор філософії, доцент.

Піскер Барбара – координатор програми «Erasmus+» Політехнічного університету у м. Пожега, доктор філософії, доцент.

Радман-Фунаріч Мір'яна – науковий співробітник Політехнічного університету у м. Пожега, доктор філософії, доцент.

Шолтес Міхал – декан економічного факультету Кошицького технічного університету, доктор філософії, доцент.

Газда Владімір – професор кафедри фінансів Кошицького технічного університету, доктор філософії, професор.

Булеца Ян – доцент кафедри фінансів Кошицького технічного університету, доктор філософії, доцент.

Крістіна Долгі – завідувач кафедри бухгалтерського обліку і економічної інформації Молдавського державного університету, доктор економічних наук, доцент.

Галина Уліан – декан факультету економічних наук Молдавського державного університету, доктор технічних наук, професор.

Глонті Владімір – декан факультету економіки і бізнесу Батумського державного університету ім. Шота Руставелі, доктор наук, професор.

Гечбайя Бадрі – завідувач кафедри бізнес-адміністрування, менеджменту та маркетингу Батумського державного університету ім. Шота Руставелі, доктор економічних наук, доцент.

Арошидзе Паата – доцент кафедри бізнес-адміністрування, менеджменту та маркетингу Батумського державного університету ім. Шота Руставелі, доктор бізнес-адміністрування, доцент.

Циналідзе Рамін – доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Батумського державного університету ім. Шота Руставелі, доктор бізнес-адміністрування, доцент.

Гайдук Крістіан – декан факультету економіки, інформатики та інженерії Західного університету «Васіле Голдіш» в м. Арад, доктор наук, професор.

Білокурський Руслан Романович – декан економічного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федькович, д.е.н., доцент.

Александр Лучіан Манолє – Ректор Університету Артіфєкс в Бухарєст, професор.

Крістіан-Маріан Барбу – професор Університету Артіфєкс в Бухарєст.

Георгій Ціоцанлі – професор Молдовського національного університету.

Рекомендовано до друку Вченою радою економічного факультету ДВНЗ «УжНУ»
(протокол №8 від 21 травня 2020 р.)

ISBN 978-617-7825-13-4

© ДВНЗ «УжНУ», 2020
© Автори тез, 2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Варцаба В., Мулеса Е.

Специфіка формування бюджетів об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації..... 7

Готра В., Ігнатко М.

Роль аграрної освіти в інноваційному розвитку агропромислового виробництва України..... 10

Данайканич О.

Індекс людського розвитку та методика його розрахунку..... 13

Кампо Г.

Оцінка основних тенденцій експорту товарів з України..... 16

Огородник В., Котик А.

Взаємодія при реалізації громадських ініціатив..... 19

Огородник В., Маркович Ю.

Необхідність модернізації застарілого житлового фонду..... 21

Пирог О.

Траєкторія трансформації секторної моделі розвитку національного господарства України..... 23

Пирог О., Поріцька А.

Визначення чинників впливу на розвиток цифрового бізнесу Європейського Союзу..... 26

Сержанов В., Костьов'ят Г.

Світові заходи для подолання рецесії..... 28

Терлецька В.

Проблеми венчурного фінансування в Україні..... 30

Чубарь О., Лавкай В.

Міжнародна конкурентоспроможність сільськогосподарського сектору України.... 32

СЕКЦІЯ 2. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Белей Н.

Вплив базових факторів та передумови спеціалізації сільськогосподарського виробництва..... 35

Бондаревська О.

Ризики залучення стейкхолдерів до реалізації програми зміцнення соціально-економічної безпеки регіону..... 38

Газуда Л., Герцег В.

Особливості розвитку сільського господарства регіону..... 41

Газуда Л., Пінцак С.

Актуальні загрози економічної безпеки регіонів..... 44

Газуда М., Ракович С.

Управлінські підходи до забезпечення просторового розвитку..... 46

Газуда М., Стеців М.

Задіяння брендингу в сфері аграрного господарювання..... 48

Кубіній Н., Чекан І.

Сучасні світові погляди на “sharing economy”..... 51

Маргітич В.

Стратегічний аналіз: методичні ракурси..... 53

<i>Мікловда В., Фіалковський А.</i>	
Мультиплікатор та його застосування в регіональному стратегічному аналізі.....	55
<i>Сахарнацька Л.</i>	
Формування та оцінка потенціалу туристично-рекреаційного комплексу регіону...	58
<i>Уголькова О., Удимович М.</i>	
Аспекти розвитку територіально-господарських регіонів України в умовах кризи..	61

СЕКЦІЯ 3. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

<i>Берча О.</i>	
Впровадження системи управління якістю як фактор інноваційного розвитку підприємства.....	63
<i>Гапак Н., Жабур О.</i>	
Умови створення та успіху стартапів.....	65
<i>Колісник Г., Штулер Ю.</i>	
Стратегічне управління суб'єктом підприємництва в умовах інформаційної асиметрії.....	67
<i>Молнар О., Молнар Н.</i>	
Інформаційні технології в діяльності туристичних підприємств.....	69

СЕКЦІЯ 4. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, АУДИТУ, ЗВІТНОСТІ І ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

<i>Цуркану В., Голочалова И.</i>	
Императивность концепции качественных характеристик как основа достоверности финансовой отчетности.....	71
<i>Вакаров В., Вакарова Б.</i>	
Оподаткування єдиним податком підприємницької діяльності та облік в умовах пандемії коронавірусу.....	74
<i>Гапак Н., Орбан М.</i>	
Оцінка вартості активів підприємства.....	77
<i>Даньків Й.</i>	
Облікове відображення інвестиційної діяльності в умовах економічної кризи та карантинних заходів///.....	79
<i>Долгий К.</i>	
Роль внутреннего аудита в системе управления рисками и перспективы его развития.....	81
<i>Кесарчук Г.</i>	
Кадровий консалтинг - дієвий механізм розвитку підприємства.....	84
<i>Штулер І., Штулер Г.</i>	
Основні завдання управління витратами суб'єкта підприємництва в умовах перманентних змін.....	86
<i>Яцко М.</i>	
Актуальні питання звітності фізичних осіб в умовах обмежувальних заходів в економіці: податкова складова.....	88

СЕКЦІЯ 5. ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

<i>Варцаба В.</i>	
Децентралізація: виклики сьогодення.....	90

<i>Заславська О.</i>	
Стрес-тестування банків як інструмент макропруденційного регулювання НБУ.....	93
<i>Катан Л.</i>	
Трансформація фінансових відносин в умовах децентралізації бюджетів.....	95
<i>Мінкович В.</i>	
Політика фіскальної консолідації як специфічна антикризова стратегія у сфері публічних фінансів.....	98
<i>Осташ С.</i>	
Концепції управління діяльністю комерційного банку.....	101
<i>Пойда-Носик Н., Лийзьо Н.</i>	
Проблеми і шляхи підвищення рівня податкової безпеки в Україні.....	103
<i>Тимчак М.</i>	
Фінансування освіти в сучасних умовах децентралізації влади в Україні.....	105
<i>Чубарь О., Легеза Н.</i>	
Фінансові ресурси об'єднаних територіальних громад Закарпаття.....	108

СЕКЦІЯ 6. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ В УКРАЇНІ: ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

<i>Катан В., Андрущенко В.</i>	
Основні проблеми розвитку фондового ринку в Україні.....	110
<i>Кирлик Н.</i>	
Стратегічний розвиток транспортно-логістичної системи.....	112
<i>Мадяр Р.</i>	
Вразливість українського експорту в умовах пандемії.....	114
<i>Молнар О., Микулянець В., Тимко В.</i>	
Тарифне регулювання як фактор можливого впливу на зміни економіки України..	118
<i>Штулер І.</i>	
Оцінювання втрат національної економіки від пандемії Covid-19.....	120

СЕКЦІЯ 7. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ТА ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ

<i>Біленко О., Ткаченко В.</i>	
Нові підходи до управління персоналом.....	122
<i>Дідович Ю.</i>	
Трудові показники та їх роль в системі управління персоналом.....	125
<i>Йолтуховська О.</i>	
Соціальне партнерство в умовах сталого розвитку: обліковий вимір.....	127
<i>Колісник Г.</i>	
Кадровий консалтинг: функції, завдання та методи.....	130
<i>Пойда-Носик Н., Свадеба В.</i>	
Формування hr-бренду як аспект маркетингової діяльності страховика.....	134

СЕКЦІЯ 8. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЦИВІЛІЗАЦІЙНІ НАДБАННЯ

<i>Левкулич В.</i>	
«Agile» як основа реалізації інновацій в готельно-ресторанному бізнесі.....	136

СЕКЦІЯ 9. ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

<i>Гапак Н., Бойко Я., Гаврилюк М.</i>	
Індекс знань: світові тенденції та місце України.....	138

<i>Єрохін С.</i>	
Ринок інновацій: зміст, класифікація.....	141
<i>Кубіній Н., Кубіній В., Мороз В.</i>	
Ризик-культура та її системні складові.....	143
<i>Мікловда В., Латинін К.</i>	
Детермінована модель впливу факторів на розвиток регіону.....	145
<i>Одрехівський М., Пишк-Ковальська О.</i>	
Теоретичні засади використання гомеостатичного підходу до управління рекреаційними інноваційними підприємствами.....	148
<i>Павлов В.</i>	
Специфіка реалізації інновацій на засадах державно-приватного партнерства.....	150
<i>Сержанов В., Фурдела Н.</i>	
Проблеми впровадження інновацій на великих промислових підприємствах України.....	153
<i>Тізеш П.</i>	
Органічні та неорганічні стратегії розвитку економічної системи.....	156
 СЕКЦІЯ 10. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ	
<i>Молнар О., Пилявський Ю.</i>	
Контрекономіка та її сучасні прояви.....	158

СЕКЦІЯ 1. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

*Варцаба В.,
д.е.н., професор,
завідувач кафедри фінансів і банківської справи
м. Ужгород, Україна*

*Мулеса Е.,
аспірант
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
м. Ужгород, Україна
Науковий керівник: Варцаба В.І., д.е.н., професор,
завідувач кафедри фінансів і банківської справи*

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Сучасний стан фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування у межах власної компетенції та реалізації доручених центральною владою повноважень є надзвичайно складним. Під впливом реформи місцевого самоврядування Україна досягла значного прогресу у сфері забезпечення фінансовими ресурсами потреб територіальних громад, однак, незважаючи на це, у багатьох адміністративно-територіальних одиницях вони все ще залишаються вкрай обмеженими. Проблеми формування бюджету територіальної громади та практичних аспектів фінансового забезпечення її розвитку повсякчас привертають увагу політиків, учених, фахівців-практиків і громадськості, що дає підстави стверджувати про актуальність та необхідність подальшого поглибленого вивчення даної тематики.

Специфіка управління коштами бюджетів об'єднаних територіальних громад (далі – ОТГ) зумовлена низкою важливих чинників.

По-перше, бюджет ОТГ охоплює фінанси декількох населених пунктів, які територіально її сформували. Як наслідок, представники усіх населених пунктів мають виключне право отримувати повних обсяг інформації щодо повноцінності надходжень до бюджету, активності його наповнення та подальшого розподілу, що приводить до посилення контролю з їх боку.

По-друге, перехід на прямі міжбюджетні відносини між бюджетом ОТГ та державним бюджетом гарантує першій можливість отримання додаткового джерела доходів у вигляді міжбюджетних трансфертів, обсяг яких певною мірою визначає рівень розвитку соціальної сфери громади, оскільки можливість отримання подібної фінансової підтримки для таких цілей з інших видів бюджетів значно ускладнюється [1].

По-третє, в результаті об'єднання фінансових ресурсів окремих територіальних утворень в єдиний бюджет ОТГ, з'являється потужний ресурс, спроможний здійснювати помітний вплив на соціально-економічний розвиток громади. Тут важливе значення має якісне планування розвитку об'єднаної громади, раціональний розподіл та ефективне використання ресурсів, якими вона володіє.

По-четверте, набутий за роки незалежності Україною досвід не є достатнім для ефективного управління фінансами подібного адміністративного-територіального утворення (ОТГ), що сповільнює темп реформування місцевих фінансів та спричиняє труднощі у вирішенні поточних проблем управління ними.

По-п'яте, чинне законодавство, яке регламентує функціонування ОТГ, передбачає, що якість та доступність публічних послуг, що надаються на її території не можуть бути нижчими, ніж до об'єднання [3]. Як наслідок планування і здійснення видатків бюджету носить цільовий характер, тобто на пряму залежить від потреб громади та її населення з метою належного забезпечення публічних послуг.

Враховуючи зазначене вище, варто відмітити, що процес об'єднання територіальних громад під впливом децентралізації створив досить сприятливі умови для управління місцевими фінансами, серед яких:

- посилення спроможності місцевого самоврядування в управлінні фінансовими ресурсами на приналежних їм територіях за рахунок збільшення можливостей залучати висококваліфікованих фахівців до управлінських структур;

- зменшення чисельності адміністративного персоналу місцевих рад і, як наслідок, обсягу видатків на його утримання;

- підвищення конкуренції населених пунктів у межах ОТГ, що стимулює детінізацію економіки, зменшення корупції у сфері формування та використання бюджетних коштів, розподілі земельних ресурсів, управлінні комунальним майном тощо [3];

- розширення прав та можливостей управління на місцях (рішення щодо надання більшої кількості суспільних послуг ухвалює ОТГ, а не районна рада), що сприяє повнішому забезпеченню пріоритетів населення [1].

Попри наявні позитивні наслідки об'єднання територіальних громад для управління місцевими фінансами, реформа місцевого самоврядування містить ряд ризиків, що перешкоджають ефективному та справедливому формуванню й використанню бюджету ОТГ, зокрема: брак досвіду та відсутність необхідного рівня кваліфікації у керівництва та членів ОТГ у сфері бюджетного планування, значна централізація та залежність бюджетів ОТГ від дотацій держави, брак правової обізнаності членів ОТГ тощо.

З огляду на це, з метою мінімізації наявних ризиків негативного впливу на управління фінансами ОТГ та підвищення ефективності цього процесу доцільно:

- забезпечити доступну якісну консультативну підтримку органів місцевого самоврядування та підвищити рівень їх професійних вмінь;

- запровадити середньострокове бюджетне планування, що базується на стратегічних планах ОТГ [3] та розробити обґрунтовані стандарти надання найважливіших суспільних послуг, запровадити цільовий метод розподілу видатків;

- розширити сфери участі громадськості у бюджетному процесі та будувати механізми взаємодії, розробляти та затверджувати бюджети в інклюзивний спосіб, із численними загальними зборами громадян, обговореннями у фокус-групах, проводити опитування та обстеження громадської думки тощо для покращення прозорості бюджетного процесу [2];

- розробити Положення про «Бюджет участі», впровадити практику його формування та популяризувати можливість його застосування серед населення [2];

- затверджувати щорічно План заходів із покращення наповнення дохідної частини бюджету громади [2] та оперативно реагувати органам державного управління на ризики та загрози, що виникають в процесі його розподілу та використання.

Крім того, у зв'язку із введенням карантинних заходів на території України та враховуючи вплив окремих законодавчих змін, в першу чергу, варто звернути увагу на необхідність збалансування місцевих бюджетів, вивчити можливість обмеження непершочергових видатків, а також внести зміни до помісячного розпису бюджетів з урахуванням перенесення термінів сплати окремих видів податкових надходжень та пов'язаних з ними втрат.

Таким чином, слід відмітити, що реформа місцевого самоврядування та децентралізації влади створила сприятливі можливості для ефективного розвитку сільських, селищних та міських територій України у найближчій перспективі. Однак, незважаючи на це, більшість бюджетів ОТГ залишаються досить обмеженими, а ряд наявних недоліків негативно впливає на процес подальшого формування та управління їх фінансовими ресурсами. Враховуючи відносну новизну та динамічність створення цих територіальних одиниць, питання вдосконалення їх розвитку має значні перспективи для подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Децентралізація: коротко про головне [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cost.ua/news/698-detsentralizatsiya-korotko-pro-holovne/>
2. Процес формування бюджету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/273/DOBRE_UA_FMA_Results.pdf
3. Хірівський Р. Формування фінансових ресурсів об'єднаних територіальних громад / Р. Хірівський, Р. Дудяк, Р. Федів // Львівський національний аграрний університет. Аграрна економіка, 2017, Т. 10, № 1-2. С. 65 – 73